

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ALMANCA ÖĞRENME SÜRECİNDE BAŞARISIZLIK NEDENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Assessment about Failure Reasons in German Language Learning Achievement of High School Students

Bahar İŞİGÜZEL

Yrd.Doç.Dr. Nevşehir
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Yabancı Diller Eğitimi
bahar.isiguzel@nevsehir.edu.tr

Bülent KIRMIZI

Yrd.Doç.Dr. Fırat Üniversitesi
İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü
Alman Dili ve Edebiyatı Anabilimdalı
bkirmizi@firat.edu.tr

Öz

Bu çalışmada, 11. sınıf lise düzeyi Almanca öğrenme sürecinde başarısızlığa neden olan faktörler ortaya konmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, durum çalışması deseni dikkate alınmıştır. Veriler, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi Elazığ ve Nevşehir illerinde bulunan 4 ayrı Anadolu lisesinde okuyan toplam 120 öğrenciden toplanmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 20 soruyu kapsayan "Almanca Dersi Başarısızlık Nedenlerine Yönelik Açık Uçlu Anket Formu" ile toplanmıştır. Üç faktör altında ele alınan başarısızlık nedenleri: aile - çevre faktörü, okul - eğitim ortamı ve öğrencinin kaynaklı faktörlerden hangisinin ve ya hangilerinin öğrencilerin Almanca öğrenme sürecinde başarısızlık nedenlerinde etkin olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, 11. sınıf lise öğrencilerinin Almanca öğrenme sürecinde başarısızlık nedeni olarak en çok aile - çevre faktörü ile öğrenci kaynaklı faktörleri gördükleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Almanca öğrenimi, öğrenci başarısı, lise öğrencileri, başarısızlık.

Abstract

The aim of this study is to determine 11th grade students' opinions about the failure reasons in German language learning achievement in high school. Case study which is a qualitative research design was used for the study. The sample of the study consisted of 120 high school students in Elazığ and Nevşehir- Turkey. Data was collected by using Failure Reasons in German Language Learning Achievement Open-ended Survey Form in the spring semester of 2012-2013 education year. The survey was classified in 3 factors for the failure reasons. These were family- environment, school - education environment, students self reasons. According to the results of this research; family- environment and students self reasons are considered by the students as the main factors for their failure in German language learning.

Keywords: *German language learning, student achievement, high school students, failure.*

GİRİŞ

Öğrencilerin yabancı dil başarılarını olumlu ve olumsuz etkileyen faktörleri tespit etmek ve var olan sorunlara çözüm yolları üretmek eğitim-öğretim sürecinde her zaman üzerinde düşünülmesi gereken en önemli boyut olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencinin başarılı olması durumunda, başarının nedeni olarak okulun fiziki yapısı, velinin ilgisi vb. gibi etkenler gösterilirken, başarısızlık durumunda ise maalesef öğretmen tek hedef olarak gösterilmektedir. Oysaki bu süreç çok yönlü ele alınıp incelenmesi ve sorun oluşturan her noktanın da farklı boyutlarıyla araştırılması gereklidir. İngiltere’de yapılan Plowde çalışmasının bulguları, okulun öğrenci başarısı üzerinde az, toplumsal sınıf ve aile tutumları gibi okul dışı faktörlerin ise çok büyük bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır¹. Buradan da anlaşılacağı gibi öğrencinin başarısız olması genel olarak sadece öğretmene yüklenmemelidir. Öğrencilerin öğrenme başarılarını etkileyen faktörler aile - çevre, okul - eğitim ortamı ve öğrencinin kaynaklı faktörler olarak sınıflandırılabilir.

Aile ve çevre faktörü ele alındığında, insanların müdahale edemeyeceği konuların başında aile seçimi yapamamak gelmektedir. “*Her birey bir sosyal sınıfta dünyaya gelir ve o sınıfın değerlerini, ideallerini ve yaşam biçimlerini benimseyerek yetişir*”². Kişi doğup büyüdüğü ailenin tüm özelliklerini birebir yansıtır, ancak sonraları bazı geleneksel özelliklerini değiştirebilir. “*Aile, özellikle ilk başta olmak üzere toplumdaki kültürün*

¹ OĞUZKAN, T. 1981: **Türkiye’de Ortaöğretim ve Sorunları**. Hisar Eğitim Vakfı Yayınları: İstanbul, 45.

² KUZGUN, Y. 2000: **Meslek Danışmanlığı, Kuramlar ve Uygulamalar**. Nobel Dağıtım, 102.

temel öğelerini bireye aktarır”³. Anne-babanın çocuğun yetişme sürecinde rolü çok fazladır ve hatta hayati önem taşımaktadır. Anne- babanın sahip olduğu iş, kültürel seviyeleri, okuma alışkanlıkları, görüştüğü kişiler, iletişim becerileri ve daha birçok tutum ve davranış çocuğun kişiliğinin büyüme çağında şekillenmesinde etkilidir. “*Evin zihinsel, kültürel, ekonomik ve duygusal havası ebeveynin çocuğa yaklaşımı, çocukta 5 yaşlarına kadar derin izler bırakmaktadır*”⁴. Aile içi olumsuzluklar çocukların okul hayatını birebir etkileyen etkenlerdir. Çiftçi⁵, ekonomik sıkıntı yaşayan ailelerde yetişen çocuklarla ilgili konuya şu biçimde değinmektedir:

Düşük ya da alt sosyo-ekonomik statüdeki ailenin çocukları sıklıkla okula yetersiz sözcük hazinesiyile başlarlar. Ekonomik nedenlerle aile üyelerinin çoğunun dışarıda çalışmak zorunda olması, ailede iletişim ortamını zayıflatmaktadır ve bu durum alt sosyo-ekonomik koşulların pekiştirilmesi yoluyla çocuk için olumsuz koşulların hazırlayıcısı olmaktadır.

Okul başarısını etkileyen faktörleri ortaya koyan en kapsamlı çalışmalardan birisi James Coleman ve arkadaşlarının 1966’da yayınladıkları bir araştırmadır.

*Siyah ve beyaz öğrencilerin devam ettikleri okullar arasındaki eşitsizlikleri ortaya koymaya çalışan çalışmada okulların fiziksel imkânları, müfredatı ve öğretmenlerin ölçülebilir özellikleri büyük bir benzerlik içindeydi. Çalışmada elde edilen veriler, öğrenci başarıları arasında gözlemlenen farklılığın neredeyse tamamının sosyo-ekonomik statü tarafından belirlendiğini, öğrenci başına yapılan harcamalar, okul kütüphanesindeki kitap sayısı, sınıftaki öğrenci sayısı, ders kitabının kalitesi, okulun sahip olduğu imkânlar, öğretmenin deneyimi gibi öğrencilerin okul başarısına katkı sağladığı düşünülen faktörlerin fazla bir etkisinin olmadığını göstermekteydi*⁶.

³ SAYIN, Ö. 1990: **Aile Sosyolojisi**. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 57. İzmir, 2.

⁴ ŞEMİN, R. 1975: **Okulda Başarısızlık (Sosyo-Kültürel Açından Şansız Çocuklar)**. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 2035. İstanbul, 2.

⁵ ÇİFTÇİ, D. 1990: **Ailenin Bireyin Toplumsal Hareketliliğine Etkisi**, Sosyoloji Dergisi. E. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını, Sayı: 2, S. 90-102. İzmir, 96.

⁶ PAKIR, F. 2006: **Aile Sosyo-Ekonomik ve Demografik Özellikleri ile Mezun**

Öğrencilerin evde rahat bir ortam sunan ve aile içi iletişimin iyi olduğu ailelerde yetişen çocuklar ise kendilerini rahat ifade edebilmekte, sağlıklı bir gelişim sergilemektedir. “Eğitim olanakları geniş olan üst toplumsal sınıflar ve aile içi iletişimin başarılı olduğu ailelerden gelen çocukların soyut düşünme yetilerinin daha hızlı geliştiği görülmüştür”⁷. Parasal gelirin iyi olması elbette tüm sorunları çözmektedir, ancak ekonomik sorunlardan kaynaklanan sorunları ortadan kaldırmaktadır. Çevre faktörü ele alındığında öğrencilerin arkadaşlık nitelikleri de çevreye göre değişmekle birlikte lise çağındaki gençlerde bu ilişkiler oldukça önem kazanmaktadır. Kendisini aile içerisinde ifade edemeyen ve gerçekleştiremeyen ergenler özellikle arkadaş çevrelerinde kimlik arayışı içerisine girmektedirler. Ailenin eğitim düzeyine paralel olarak ikamet edilen yer arkadaşların belirlenmesinde etkili olmaktadır. “Gelişmeye elverişli bulunmayan çevrelerde yetişenlerin, ortalama öğrenme güçleri, elverişli çevrelere göre daha düşük düzeydedir”⁸. Christenson et. al.⁹, aile ve çevre ile ilgili 5 faktörün önemli olduğunu ve bunların; ailenin beklentisi, yakın çevrenin etkisi, anne ve babanın ilgisi, öğrenim düzeyi ve disiplin olarak belirlenmiştir. Ulular¹⁰ ortaokul öğrencilerinin başarı düzeylerinin, cinsiyet ana-babanın eğitim durumu, kardeş sayısı, ders çalışma ortamı, ders çalışma süresi, gelir durumu, sınıf düzeyi, ana-baba tutumu gibi zihinsel olmayan faktörlere göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmada başarının cinsiyete, anne ve babanın eğitim düzeyine, ders çalışma süresine, kardeş sayısına, gelir düzeyine, çalışma ortamına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Okul ve Eğitim Ortamı Faktörü açısından, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen unsurlardan birisi de okuldur. Okul öğretmen, idareci, ders araç ve gereçleri, fiziki yapı ve okulun bulunduğu çevre gibi

---

Olunan Lise Türünün Öğrencilerin Üniversite Giriş Sınavındaki Başarıları Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 36.

⁷ KASATURA, İ. 1991: **Okul Başarisından Hayat Başarisina.** Altın Gençlik Dizisi. İstanbul, 37.

⁸ TOKER, F. 1979: **Ü.S.Y.M. Yüksek Öğrenime Geçişte Fırsat Eşitliği.** Ankara, 23.

⁹ CHRISTENSON, S. L.-ROUNDS, T.-GORNEY, D. 1992: “**Family Factors and Student Achievement: An Avenue to Increase Students' Success**”. *School Psychology Quarterly*, 7(3), 178-206.

¹⁰ ULULAR, G.F. 1997: **Ortaokul Öğrencilerinin Okul Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Etmenler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

maddelerden oluşmaktadır. Okulun fiziki yapısı, araç - gereçlerin yeterli sayıda ve nitelikli olması bir yandan öğrenmeyi kolaylaştırırken diğer yandan da öğrencilerin okul ve derse yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir¹¹. Bunların içerisinde en önemlisi öğretmendir, çünkü öğretmen hem eğitim sisteminin uygulayıcısı hem de öğrencisi başarısında etkili olan kişidir.

Okul; aile eğitiminin yanlışlarını düzeltici, eksiklerini tamamlayan, doğruları ise geliştiren bir kurumdur, çocuğun gelişiminde aileden sonra en etkili kurumdur. Ayrıca öğrenciye teknik eğitim de vererek ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda ihtiyaç duyulan sayıda ve seviye uzman elemanlar yetiştirmekle de görevlidir¹².

Öğretmenler sadece öğretim ile değil aynı zamanda eğitimle de meşgul olmak durumundadırlar. Öğrencilerin giyiminden, okul içi ve dışındaki tutum ve davranışlarına kadar müdahalede bulunup düzeltmek sorumlulukları arasındadır. Öğretmenler dersleri, Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu müfredat doğrultusunda, yöntemler arası geçişler yaparak, dört temel becerinin edinilmesini dikkate alarak işlemektedirler. Sınıftaki öğrencilerin zekâ farklılıklarını, gelişim dönemlere has yaşanan sorunlar da dikkate alması gerektiği düşünüldüğünde, öğretmenliğin hiç de kolay bir meslek olmadığı anlaşılabilir. Öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar genellikle öğretmenin çevre ile olan çatışmasından ya da kültür farklılığından dolayı uyumsuzluktan kaynaklanmaktadır. Örneğin İzmir'de doğup yetişmiş olan bir öğretmen Van'da birtakım güçlüklerle karşılaşabilir. Bunun dışında yaşanabilecek sorunlar sınıf içerisinde ders anlatımıyla ilgili olabilir, ancak unutulmamalıdır ki öğretmenler öğrenim gördükleri üniversitelerde ne öğrendilerse, çalıştıkları okullarda da onu uygulayacaklardır. Okulların öğrencilere nitelikli bir öğrenme ortamı sağlaması çok önemlidir. Okulun ve sınıfın fiziksel koşulları, kullanılan araç ve gereçlerin işlevselliği ve güncelliği, öğretmen niteliği, örgüt iklimi öğrenmeyi etkileyen okulla ilgili faktörler arasında sayılabilir. Olumsuz bir sınıf ortamı ve öğretmenle yaşanan sorunlar başarısızlık nedeni olabilmektedir¹³.

¹¹ FİDAN, N.-ERDEN, M. 1992: **Eğitime Giriş**. Ankara: Feryal Matbaacılık.

BALCI, A. 1993: **Etkili Okul -Kuram, Uygulama ve Araştırma-**, Ankara: Erek Ofset, 53.

¹³ ULULAR, G.F. 1997.; ESKİCUMALI, A. 2002: **Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği**. (Ed. Y. Özden) **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara:

Öğrenci kaynaklı faktörlere bakıldığında, Türk öğrenciler geçmişten beri süregelen bir yabancı dil fobisi yaşamaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden birisi Türkçe ile batı dilleri olan Almanca, İngilizce ve Fransızca dillerinin yapısal farklılıklarıdır. Diğer bir nedeni ise Türkiye'deki üniversite sınav sistemidir.

Üniversite sınavında yabancı dil alanını tercih etmeyi düşünmeyen adaylar yabancı dil sorusu yapmayacakları için lisede yabancı dil derslerine zaman ayırmak istememektedirler. *“Yabancı dil öğretiminde, öğrenme isteği ve dile karşı tutumun önemi çok büyüktür. Genel olarak bakıldığında yabancı dil öğrenmek söz konusu olduğunda öğrencilerin tutumlarının, dili öğrenmeyi kolaylaştırdığı ya da zorlaştırdığı görülmektedir”*¹⁴. Bunun yanında İngilizcede yaşanan başarısızlık diğer dillerin öğrenimini de zorlaştırmaktadır.

Yıllarca İngilizce dersi alıp da İngilizce öğrenemeyen öğrenciler yabancı dile karşı bir önyargı beslemektedirler. Bu durumdan en fazla da Almanca payını almaktadır, çünkü öğrenciler Almanca öğrenmekle elde edebileceklerini bilememekte ve bu durum da motivasyonlarını düşürmektedir.

Yabancı dil kaygısı, *“yabancı dilin öğrenilmesinde, akılda tutulmasında ve üretiminde pek çok soruna neden olur”*¹⁵. *“Yabancı dil kaygısının oluşmasına neden olan temel etken öğrencinin akranlarının önünde konuşmak zorunda olmasıdır”*¹⁶. Öğrencinin kendisinden kaynaklanan faktör genel olarak ele alındığında öncelikle öğrencilerdeki bireysel farklarında dikkate alınması gerekir. Her öğrencinin biyolojik ve psikolojik yapısından kaynaklanan öğrenme gücü, hazır bulunuşluğu, motivasyonu, öğrenme hızının farklı olması nedeniyle, her öğrenci,

---

Pegema Yayıncılık.

¹⁴ KÜÇÜK, O. 2007: **Eğitim Fakültesi Almanca Bölümü Öğrencilerinin Almanca Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 64.

¹⁵ MacLNTYRE, P. D.-GARDNER, R. C. 1991: **“Methods and Results in The Study of Anxiety and Language Learning: A Review Of Literature”**. Language Learning, 4, 86.

¹⁶ PRICE, M. L. 1991: **The Subjective Experience of Foreign Language Anxiety Interviews with High-Anxious Students**. In E. K. Horwitz and D. J. Young (Eds.). Language Learning. 105.

öğretilmek istenen davranışları farklı düzeylerde öğrenir. Bu da dersteki başarılarının farklı düzeyde olmasına neden olur. Fidan (1986), öğrencinin başarısını etkileyen nedenleri rahatsızlık, psikolojik sorunlar, sosyal çevre, okula uyumsuzluk ve okulda uygulanan öğretim programı olarak belirlemiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, lise düzeyi Almanca öğrenme sürecinde başarısızlık nedenlerine yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir. Üç faktör altında ele alınan başarısızlık nedenleri: aile - çevre faktörü, okul - eğitim ortamı ve öğrencinin kaynaklı faktörlerden hangisinin ve ya hangilerinin öğrencilerin Almanca öğrenme sürecinde başarısızlık nedenlerinde etkin olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, mevcut durumu sorgulayan betimsel bir araştırmadır. Lise öğrencilerinin Almanca öğrenme süreçlerinde başarısızlık nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacı taşıyan bu araştırma, tarama modeline dayalı anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Tarama desenlerinde olaylar betimlenmeye ve açıklanmaya çalışılır¹⁷.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Türkiye'deki Almanca derslerine katılan 11. sınıf lise öğrencileridir. Veriler, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi Elazığ ve Nevşehir illerinde bulunan 4 ayrı Anadolu Lisesi 11. sınıfında okuyan toplam 120 öğrenciden toplanmıştır. 11. sınıfta okuyan öğrencilerin örneklem olarak alınmasının nedeni, bu öğrencilerin Almanca derslerine iki yıldır katılıyor olmaları ve Almanca derslerine ilişkin görüş ortaya koyabilecek düzeyde olmalarıdır.

Tablo.1 Cinsiyet ve Okullara göre Frekans ve Yüzde Dağılımı (n: 120)

Cinsiyet	f	%
Kız	67	55
Erkek	53	45
Okul		
Elazığ Anadolu Lisesi	60	50
Elazığ Mehmet Koloğlu Anadolu Lisesi	30	25
Nevşehir 2000 Evler Anadolu Lisesi	30	25

¹⁷ KARASAR, N. 2009: **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayıncılık, 20. Baskı, İstanbul. 77; KAPTAN, S. 1998: **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri. 59.

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %55'inin kız ve %45'inin erkek olduğu görülmektedir. Anadolu liselerine göre öğrenci dağılımı %50 Elazığ Anadolu Lisesi, % 25 Mehmet Koloğlu Anadolu Lisesi ve % 25 Nevşehir 2000 Evler Anadolu Lisesi şeklindedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 20 soruyu kapsayan “Almanca Dersi Başarısızlık Nedenlerine Yönelik Açık Uçlu Anket Formu” ile toplanmıştır.

Uzman görüşüne sunulan anketin 3 boyutta sınıflandırılması önerilmiştir. Bu görüşten hareketle, anket soruları: aile - çevre faktörü, okul - eğitim ortamı ve öğrencinin kendisinden kaynaklanan faktörler olarak sınıflandırılmıştır.

Öğrenciler anket sorularını öncelikle “evet/hayır” şeklinde yanıtlamışlardır. Daha sonra yanıtlardan gerekçelendirmek istedikleri maddeleri cümleler halinde yazmışlardır.

Araştırmada kullanılan anketin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda 20 maddeden oluşan anketin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,85 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Veri toplama aracı ile elde edilen veriler, öğrencilerin “evet/hayır” cevaplarına göre frekans (f) ile yüzde (%) değerleri hesaplanmış ve tablolaştırılmıştır. Anket sorularına ilişkin gerekçeler anketin sayısal verileri ile desteklenerek yorumlanmıştır.

BULGULAR

Lise 11. sınıfta okuyan öğrencilerin, Almanca dersi başarısızlık nedenlerine ilişkin görüşleri ve bu görüşler üzerinde yapılan istatistiksel çözümler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir. Bu öğrencilerin, Almanca dersi başarısı değişkenlerine ilişkin görüşleri 3 boyut altında toplanmıştır. Bunlar; aile - çevre faktörü, okul - eğitim ortamı ve öğrencinin kaynaklı faktörler olarak sorular bu yönde sınıflandırılmıştır.

Araştırmanın ilk boyutu olan *Aile ve Çevre Faktörünün* maddelerine ilişkin öğrencilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde aralıkları Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Aile ve Çevre Faktör Maddelerine İlişkin Sayısal Bulgular (n: 120)

Anket Maddesi	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Aile ve Çevre Faktörü				
1. Ailemin benden tüm derslerimde üstün başarı beklemesi beni kaygılandırıyor.	105	88	15	12
2. Evdeki sorunlar nedeniyle ders çalışamadığım zamanlar huzursuz oluyorum.	83	69	37	31
3. Okul başarısı konusunda kardeşlerim ve ya arkadaşlarımla kıyaslanmak hoşuma gitmiyor.	114	95	6	5
4. Almanca derslerimdeki başarısızlığım ailemden kaynaklanıyor.	82	68	38	32
5. Ailemin maddi sıkıntılar yaşaması derslerimin başarısını etkiliyor.	45	38	75	62
6. Arkadaşlarım zaman zaman Almanca derslerine çalışmama engel oluyor.	21	18	99	82
7. İhtiyacım olduğunda annem ve babamın Almanca derslerime ilgi göstermemesi beni üzüyor.	86	72	34	28

Öğrencilerin Almanca öğrenme süreçlerinde başarısızlık nedeni olarak *Aile ve Çevre Faktörüne* ilişkin verdikleri yanıtlar ve bu maddelerle ilişkili bazı görüşleri değerlendirildiğinde;

Öğrencilerin;

- %88’i ailelerinin kendilerinden tüm derslerde üstün başarı beklemeleri kaygılanmalarına sebep olmaktadır.

“ Annem bana başarılı olamadığımda baskı yapıyor bu ben üzüyor.” (Ö 2);

“Hep başarılı olmak zorunda olmak beni strese sokuyor” (Ö 14).

Ailelerin başarı konusunda öğrencilere baskı yapması onların öğrenme süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Özellikle yabancı dil öğrenme sürecinde bu tarz durumlar kaygı yaratabilmektedir. Yabancı dil kaygısı *“yabancı dil ortamlarıyla özdeşleşen, konuşma, dinleme ve öğrenmeyi etkileyen gerilim ve korku durumudur”*¹⁸. Bu bağlamda, ailelerin öğrencileri yabancı dil başarısı konusunda baskı altına almadan onlara karşı daha yapıcı davranışlarda bulunmaları önem arz etmektedir.

¹⁸ MacLNTYRE, P. D.-GARDNER, R. C. 1994: **“The Subtle Effects of Language Anxiety on Cognitive Processing in The Second Language.”** Language Learning. 44. 284.

- %69'u evdeki sorunlar nedeniyle ders çalışmadığı zamanlar huzursuz olmaktadır.

“Evde küçük kardeşim var ve çok gürültü yapıyor bazen sınavlarıma çalışamıyorum.” (Ö 10);

“Annem babamla çok tartışıyor ve böyle olunca ders çalışmak istemiyorum.” (Ö 99);

“Evde iyi bir ders çalışma ortamın yok, çok çalışmak istiyorum ama olmuyor” (Ö21).

Sonuçlara göre öğrenciler ders çalışma konusunda genel olarak isteklilerdir ama evdeki koşullar nedeniyle belli sıkıntılar yaşamaktadırlar. Bu bağlamda, Çelenk¹⁹, anne ve babaların çocuk üzerinde geniş etki alanına sahip olduğunu ve çocuğun eğitsel kimliğinin belirlenmesinde önemli rolü bulunduğunu ve öğrencinin evdeki eğitim olanaklarının düzenlenmesinin önemi ifade etmektedir.

- %95'inin okul başarısı konusunda kardeşleriyle ve ya arkadaşlarıyla kıyaslanmaktan hoşlanmamaktadır.

“Komşumuzun kızı derslerinde çok başarılı ve asla onun kadar ders çalışamayacağım ve ailem üzülecek” (Ö 82);

“Ablam benden başarılı olduğundan ailem onun gibi olmam için beni hep azarlıyor. Bu beni çok üzüyor. ” (Ö 72).

Kıyas her yaşta insanda olumsuzluk yaratan bir durumdur. Bu araştırma sonuçları da öğrencilerin hemen hemen hepsinin ailelerinin kendilerini başka başarılı kişilerle kıyaslamaları olumsuz duygular yaşamalarına neden olmaktadır.

- %68'i Almanca derslerindeki başarısızlıklarının ailelerinden kaynaklandığını düşünmektedirler.
- %72'si ihtiyaçları olduğunda anne ve babalarının Almanca derslerine ilgi göstermemesi konusunda üzüldüklerini belirtmişlerdir.

¹⁹ ÇELENK, S. 2003: **Okul-Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 33-39.

“Annem diğer derslere olduğu kadar Almanca dersime önem vermiyor” (Ö 3);

“Ne annem ne de baba Almanca biliyor, abim biraz biliyor ama ama hiç yardım etmez” (Ö 9);

“Ailemden kimse Almanca bilmiyor ve bana ödevlerimde yardımcı olamıyor.” (Ö 8);

“Ailem Almanca dersini önemsemiyor ve bana yardımcı olmuyor.” (Ö 4).

Öğrencilerin çoğu Almanca dersindeki başarısızlıklarını aile bireyelerine yüklemektedirler. Ailelerin Almanca konusunda yetkin olmayışları veya bu derse önem vermemeleri öğrencilerin başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir.

- %62’si ailelerinin maddi sıkıntılar yaşamasının derslerinin başarısını etkilemediğini düşünmektedirler.

“Ailemin maddi durumunun benim ders başarımla ilgisi yok.”(Ö 1);

“ Babam çok para kazanmıyor ama ben çok başarılı olup iyi bir iş sahibi olursam maddi sıkıntılarımız kalmaz.” (Ö 10).

Bu araştırmada maddi durumlarının iyi olmasını çoğu öğrenci ders başarılarıyla ilişkilendirmemektedirler. Yapılan çoğu araştırmada bunun aksi neticelerle maddi durumun ders başarısını önemli düzeyde etkilediği vurgulanmaktadır²⁰.

- %82’si arkadaşlarının Almanca derslerine çalışmalarına engel olmadıklarını düşünmektedirler.

“Arkadaşlarım asla derslerime engel olmuyor tam tersi birlikte çalışabiliyoruz.” (Ö 56);

“Anlamadığım konularda Almancada iyi olan arkadaşlarım bana hep yardım ediyor.” (Ö 32);

Araştırmanın diğer boyutu olan okul ve eğitim ortamı faktörünün maddelerine ilişkin öğrencilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde aralıkları Tablo 3’te görülmektedir.

²⁰ ULULAR, G.F. 1997. ; CHRISTENSON, S. L.-ROUNDS, T.-GORNEY, D. 1992.

Tablo 3. Okul ve Eğitim Ortamı Faktör Maddelerine İlişkin Sayısal Bulgular(n:120)

Anket Maddesi	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Okul ve Eğitim Ortamı Faktörü				
8. Almanca derslerinde anlamadığım konular oluyor.	112	93	8	7
9. Almanca öğretmenimin davranışları derse olan ilgimi azaltıyor.	23	19	97	81
10. Almanca öğretmenim anlamadığım konularda bana destek olmuyor.	14	12	10	88
11. Almanca derslerimin ders sayısı az ve bu nedenle önemsiz bir ders durumuna düşüyor.	85	71	35	29
12. Okulumda Almanca derslerine önemli bir ders olarak bakılmıyor.	76	63	44	37

Öğrencilerin Almanca öğrenme süreçlerinde başarısızlık nedeni olarak *Okul ve Eğitim Ortamı Faktörü* maddelerine ilişkin verdikleri yanıtlar ve bu maddelerle ilişkili bazı görüşleri değerlendirildiğinde;

Öğrencilerin;

- %93'ünün Almanca derslerinde anlamadığı konular oluyor.

“Almancada anlamadığım bazı konular oluyor.” (Ö 36);

“Almancada bazı konuları zor, öğrenemiyorum.” (Ö 101);

“Almanca dersinde konuları anlamadığımda sınavda başarısız olmaktan korkuyorum.” (Ö 97).

- %81'i Almanca öğretmeninin davranışlarının derse olan ilgilerini azaltmadığını belirtmişlerdir.

- %88'i Almanca öğretmeninin anlamadıkları konularda onlara destek olduğunu düşünmektedirler.

“Almanca öğretmenim anlamadığım konularda bana hep yardım ediyor.” (Ö 9);

“Öğretmenimiz zor konuları tekrar ediyor” (Ö 3);

“Almanca dersinde Almanca konuşurken hata yaptığımda öğretmenim bana yardımcı oluyor.” (Ö 120);

- %71'i Almanca derslerinin ders sayısının az olduğunu ve bu nedenle önemsiz bir ders durumuna düştüğünü düşünmektedirler.
- %63'ü okullarında Almanca derslerine önemli bir ders olarak bakılmadığını belirtmişlerdir.

“Keşke Almanca derslerimiz daha fazla olsaydı.” (Ö 1);

“Almanca diğer derslere göre daha önemsiz.” (Ö 4);

“Üniversite sınavında Almanca olmayacak.” (Ö 101).

Araştırmanın son boyutu olan *öğrenci kaynaklı faktörün* maddelerine ilişkin öğrencilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde aralıkları Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4. Öğrenci Kaynaklı Faktörlere ilişkin anket maddeleri ve sayısal bulgular (n: 120)

Anket Maddesi	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Öğrenci Kaynaklı Faktörler				
13. Almanca sınavlarında bildiklerimi unutmak beni dersten soğutuyor.	98	82	22	18
14. Almanca dersinde başarılı olamamak beni korkutuyor.	86	72	34	28
15. Almanca dersine çalışmama rağmen başarılı olamıyorum.	91	76	29	24
16. Almanca sınavlarında heyecanlanmam ders başarıyı olumsuz etkiliyor.	79	66	41	34
17. Almanca derslerinde Almanca konuş-maktan çekindiğimden derse katılamıyorum.	83	69	37	31
18. Almanca dersi bana önemsiz geliyor.	76	63	44	37
19. Almanca dersine çalışacağıma dershanedeki konularına çalışmak daha mantıklı geliyor.	108	90	12	10
20. Beni bir üniversite sınavı bekliyor bu nedenle Almanca benim için önemini kaybediyor.	114	95	6	5

Öğrencilerin Almanca öğrenme süreçlerinde başarısızlık nedeni olarak *Öğrenci Kaynaklı Faktör* maddelerine ilişkin verdikleri yanıtlar ve bu maddelerle ilişkili bazı görüşleri değerlendirildiğinde;

Öğrencilerin;

- %82'si Almanca sınavlarında bildiklerini unutmanın kendilerini dersten soğuttuğunu belirtmişlerdir.
- %72'si Almanca dersinin zor olduğunu ve başarılı olamamaktan korktuklarını söylemişlerdir.

"Almanca zor. Çok çalışsam da sınavda unutuyorum." (Ö 7);

"Sınavda unutulunca emeklerim boşa gidiyor." (Ö 14);

"Bildiğim şeyleri unutulunca başarısız oluyorum." (Ö 12);

"Almanca sınavları zor oluyor. Sınavlardan önce hep korkuyorum." (Ö 75).

Saracalolu ve Varol²¹, öğrencilerin yabancı dil başarı düzeylerinin yabancı dil tutumları ile 0.79 ve akademik benlik tasarımları ile 0.90 ilişkili olduğunu saptamışlardır. Bu durum, yabancı dil başarısının yabancı dile ilişkin tutum ve akademik benlik tasarımı ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

- %76'sı Almanca dersine çalışmalarına rağmen başarılı olamadıkları görüşündediler.
- %66'sı Almanca sınavlarında heyecanlandıklarını ve bunun ders başarısını olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

"Çok çalışıyorum ama başarılı olamıyorum." (Ö 5);

"Sınavdan önce korkuyorum ve sınavda heyecanlanınca düşük not alıyorum." (Ö 15);

"Sınava iyi hazırlanmama rağmen sınavda heyecanlanınca yüksek not alamıyorum." (Ö 2).

- %69'u Almanca derslerinde Almanca konuşmaktan çekindiklerinden derse katılmadıklarının görüşündedirler.

"Almanca konuşurken hata yapmaktan korkuyorum." (Ö 30);

"Derste Almanca konuşmak zorunda kalınca stres oluyorum." (Ö 32);

²¹ SARACALOĞLU, A.S.-VAROL, S. R. 2007: **Bedensel Eğitimi Öğretmen Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları ve Akademik Benlik Tasarımları ile Yabancı Dil Başarıları Arasındaki İlişki**. Eğitimde Kuram Ve Uygulama, 3, 1, 39-59.

“Derste Almanca konuşma sırasının bana hiç gelmemesini istiyorum.” (Ö 54).

- %63’ü Almanca dersini önemsiz buluyor.
- %90’ı Almanca dersine çalışacağına dershanedeki konularına çalışmanın daha mantıklı olduğu görüşündedir.
- %95’i kendilerini bir üniversite sınavının beklediği ve bu nedenle Almancanın kendileri için önemini kaybettiğini belirtmişlerdir.

“Üniversite sınavında Almanca testi yapmayacağım.” (Ö 72);

“Almanca dersi için harcadığım zaman boşa gidiyor.” (Ö 119);

“Aslında Almanca önemli çünkü yabancı dil bilmek önemli ama üniversite sınavı var önümde.” (Ö 11).

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda lise düzeyi Almanca öğrenme sürecinde başarısızlık nedenlerine yönelik öğrenci görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Üç faktör altında ele alınan başarısızlık nedenleri: aile ve çevre faktörü, okul ve eğitim ortamı ve öğrenci kaynaklı faktörlerden hangisinin ve ya hangilerinin öğrencilerin Almanca öğrenme sürecinde başarısızlık nedenlerinde etkin olduğuna bakıldığında lise öğrencilerinin başarısızlık nedeni olarak en çok aile ve çevre faktörü ile öğrenci kaynaklı faktörleri gördükleri saptanmıştır. Öne çıkan faktör maddeleri değerlendirilecek olunursa; aile ve çevre faktörlerinden ailelerin üstün başarı beklentisi sonucu hissettikleri kaygı ve kardeş ve ya arkadaşlarıyla okul başarısı konusunda kıyaslanmaları öğrenciler tarafından en çok olumsuzluk yaratan faktör maddeleri olmuştur. Oysa *“başarı bir işte, bir girişimde elde edilen iyi, olumlu ve sevindirici, bir süreçtir.”*²².

Öğrencilerin okul dışı zamanlarında planlı olarak çalışabilmeleri tamamen aile yapıları ve kendilerinin bireysel olarak başarıya ve hedefe odaklanabilmeleri ile ilgilidir. Okul ve eğitim ortamı faktörüne bakıldığında öğrenciler en çok Almanca derslerinde anlamadıkları konuların olduğunu belirtmişlerdir. Okulların nitelikli bir öğrenme ortamı sağlaması çok önemlidir. Okulun ve sınıfın fiziksel koşulları, kullanılan araç ve gereçlerin işlevselliği ve güncelliği, öğretmen niteliği, örgüt iklimi öğrenmeyi etkileyen okulla ilgili faktörler arasında sayılabilir. Olumsuz sınıf, çevre Ulular²³, veya

²² YILDIRIM, A. 2004: *Kişisel Gelişim Eğitimi*. İstanbul: İzdüşüm Yayınları, 45.

²³ ULULAR, G.F. 1997.

öğretmenler de²⁴ başarısızlık nedeni olarak görülmektedir. Öğrenci kaynaklı faktör sonuçları incelendiğinde lise öğrencileri en çok sınavlarda bildiklerini unutmak konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Lise sürecindeki öğrencilerin üniversite sınavına yaklaşımları dolayısıyla Almanca dersine gereken önemi verememektedirler.

Yoğun bir dersane süreci geçiren bu öğrenciler Almanca dersine karşı pekte olumlu bir tutuma sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir²⁵. Özgüven²⁶, tutumu, “*bireylerin belirli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimidir*” şeklinde tanımlamıştır. Doob ise tutumu “*bireyin içinde yaşadığı toplumda, önemli olduğu düşünülen örtülü ve güdüleyici bir tepki*” olarak tanımlamıştır²⁷. Tutum; “*insanlara, yerlere, olaylara ya da fikirlere olumlu ya da olumsuz tepki verme eğilimidir*”²⁸. Tutumlar başarıyı, başarı da tutumları etkilemektedirler Yapılan araştırmalarda, tutum ile başarı arasında karşılıklı bir ilişkinin olduğunu göstermiştir²⁹.

Olumlu tutuma sahip olunmaması ayrıca Almanca dersine karşı motivasyon (güdülenme) düzeyini de etkilemektedir. Güdülenme, okul başarısını etkileyen en önemli değişkenlerden biridir. Woolfolk³⁰, güdülenmeyi davranışın ortaya çıkmasına neden olan, yön veren ve sürmesini sağlayan içsel durum olarak tanımlamıştır.

Güdülenme bireyin ihtiyaçlarını karşılamak için belli bir hedef doğrultusunda davranışlar üretmesine, hedefe ulaşmak için çaba harcamasına işaret eder. Güdüler, hedeflerin ve davranışların yönünün belirleyicileridir³¹.

²⁴ ESKİCUMALI, A. 2002.

²⁵ KAĞITÇIBAŞI, Ç. 1988: **İnsan ve İnsanlar**. İstanbul: İstanbul Matbaası.

²⁶ ÖZGÜVEN, İ.E. 1994: **Psikolojik Testler**. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.

²⁷ TAVŞANCIL, E. 2002: **Tutumların Ölçülmesi ve Spss İle Veri Analizi**, Ankara: Nobel Yayıncılık

²⁸ SIMPSON, R. D.-KOBALLA, Jr. T. R.-OLIVER, J. S.-CRAWLEY, F. E. 1994: **Research on Affective Dimension of Science Learning**. In D. L. Gabel (Ed.), Handbook of Research in Science Teaching and Learning. National Science Teachers Association. Simon and Schuster. Macmillan N.Y., 212.

²⁹ SARACALOĞLU, A.S. 2000: “**Öğretmen Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki**”. *Eğitim ve Bilim*, 25 (115), 65–72.

³⁰ WOOLFOLK, A. 1998: **Educational Psychology**, Boston: Allan and Bacon Inc.

³¹ ÜLGEN, G. 1997: **Eğitim Psikolojisi, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler**,

Öğrenme güdüsü yüksek öğrenciler, bilgi edinmeye ve kendilerini yetiştirmeye değer verirler ve bunlardan zevk alırlar. Ayrıca öğrenmek için özel bir dikkat ve çaba harcarlar. Okulların, büyük ölçüde öğretmenlerin katkılarıyla, öğrencilerin öğrenme güdülerini artırıcı önlemler almak gerekir³².

Sonuç olarak, Almanca öğretmenleri lise öğrencilerinin Almanca başarısızlık nedenlerine ilişkin farkındalık yaratarak gelecek başarı ve başarısızlıklarına karşı hem öğrencilerin bilinçlenmelerini hem de dersleri için gerekli önlemleri alınmasını sağlanabilirler.

Üniversite tabii ki önemli bir süreçtir, ancak öğrencilerin yabancı dil bilmesi de üniversite yıllarında ve meslek hayatlarında çok önemli bir nitelik olarak karşılına çıkmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilere yabancı dil bilmenin önemi konusunda bilinçlenmelerinde yabancı dil öğretmenlerinin yol gösterici olması önemlidir.

KAYNAKLAR

- AÇIKGÖZ, K. 2003: **Etkili Öğrenme ve Öğretme**. (5.bs). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- BALCI, A. 1993: **Etkili Okul -Kuram, Uygulama ve Araştırma-**, Ankara: Ereğ Ofset.
- CHRISTENSON, S. L.-ROUNDS, T.-GORNEY, D. 1992: “**Family Factors and Student Achievement: An Avenue to Increase Students' Success**”. *School Psychology Quarterly*, 7(3), 178-206.
- ÇELENK, S. 2003: **Okul-Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 33-39.
- ÇİFTÇİ, D. 1990: **Ailenin Bireyin Toplumsal Hareketliliğine Etkisi**, Sosyoloji Dergisi. E. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını, Sayı: 2, S. 90-102. İzmir.
- ESKİCUMALI, A. 2002: **Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği. (Ed. Y. Özden) Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Pegem Yayınları.
- FİDAN, N. 1986: **Okulda Öğrenme ve Öğretim**. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.
- FİDAN, N.-ERDEN, M. 1992: **Eğitime Giriş**. Ankara: Feryal Matbaacılık.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. 1988: **İnsan ve İnsanlar**. İstanbul: İstanbul Matbaası.
- KARASAR, N. 2009: **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayıncılık, 20.Baskı, İstanbul.
- KAPTAN, S. 1998: **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: Tekişik Web Ofset Tesisleri.

Kuramlar ve Uygulamalar. (3. bs). Ankara: Alkım Yayınevi.

³² AÇIKGÖZ, K. 2003: **Etkili Öğrenme ve Öğretme**. (5.bs). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

- KASATURA, İ. 1991: **Okul Başarısından Hayat Başarısına**. Altın Gençlik Dizisi. İstanbul.
- KUZGUN, Y. 2000: **Meslek Danışmanlığı, Kuramlar ve Uygulamalar**. Nobel Dağıtım.
- KÜÇÜK, O. 2007: **Eğitim Fakültesi Almanca Bölümü Öğrencilerinin Almanca Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MacLNTYRE, P. D.-GARDNER, R. C. 1991: “**Methods and Results in The Study of Anxiety and Language Learning: A Review Of Literature**”. *Language Learning*, 4, 85-117.
- MacLNTYRE, P. D.-GARDNER, R. C. 1994: “**The Subtle Effects of Language Anxiety on Cognitive Processing in The Second Language**.” *Language Learning*. 44. 283-305.
- OĞUZKAN, T. 1981: **Türkiye’de Ortaöğretim ve Sorunları**. Hisar Eğitim Vakfı Yayınları: İstanbul.
- ÖZGÜVEN, İ.E. 1994: **Psikolojik Testler**. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
- PAKIR, F. 2006: **Aile Sosyo-Ekonomik ve Demografik Özellikleri ile Mezun Olunan Lise Türünün Öğrencilerin Üniversite Giriş Sınavındaki Başarıları Üzerindeki Etkileri**. Yüksek Lisans Tezi, Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- PRICE, M. L. 1991: **The Subjective Experience of Foreign Language Anxiety Interviews with High-Anxious Students**. In E. K. Horwitz and D. J. Young (Eds.). *Language Learning*. 93-109.
- SARACALOĞLU, A.S. 2000: “**Öğretmen Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki**”. *Eğitim ve Bilim*, 25 (115), 65–72.
- SARACALOĞLU, A.S.-VAROL, S. R. 2007: **Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları ve Akademik Benlik Tasarımları ile Yabancı Dil Başarıları Arasındaki İlişki**. *Eğitimde Kuram Ve Uygulama*, 3, 1, 39-59.
- SAYIN, Ö. 1990: **Aile Sosyolojisi**. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 57. İzmir.
- SIMPSON, R. D.-KOBALLA, Jr. T. R.-OLIVER, J. S.-CRAWLEY, F. E. 1994: **Research on Affective Dimension of Science Learning**. In D. L. Gabel (Ed.), *Handbook of Research in Science Teaching and Learning*. National Science Teachers Association. Simon and Schuster. Macmillan N.Y.
- ŞEMİN, R. 1975: **Okulda Başarısızlık (Sosyo-Kültürel Açından Şanssız Çocuklar)**. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 2035. İstanbul.
- TAVŞANCIL, E. 2002: **Tutumların Ölçülmesi ve Spss İle Veri Analizi**, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TOKER, F. 1979: **Ü.S.Y.M. Yüksek Öğrenime Geçişte Fırsat Eşitliği**. Ankara.
- ULULAR, G.F. 1997: **Ortaokul Öğrencilerinin Okul Başarılarını Etkileyen**

- Zihinsel Olmayan Etmenler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÜLGEN, G. 1997: **Eğitim Psikolojisi, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Kuramlar ve Uygulamalar.** (3. bs). Ankara: Alkım Yayınevi.
- WOOLFOLK, A. 1998: **Educational Psychology,** Boston: Allan and Bacon Inc.
- YILDIRIM, A. 2004: **Kişisel Gelişim Eğitimi.** İstanbul: İzdüşüm Yayınları.